

KULTUUR ÄRIS

Emakeele selts otsib ilusat Eesti firma nime

AIVAR AOTÄHT
aivar.aotaht@ajaleht.ee

Viiendat aastat korraldab emakeele selts võistluse, et tunnustada ettevõtteid, mis kannavad ehedat eestikeelset nime.

Emakeele seltsi teadussekretär Killu Mei ütles, et toredad ja tabavad, vaimukad ja sisukad eesti nimed vajavad kiitust ning need valib kandidaatide seast välja žürii.

«Olukord ärinimede valikul on olnud liialt inglise keele ja/või segakeele poole kaldu. Nii soovime võistlusega eestikeelseid valikuid väärtustada ning samas juhtida ettevõtjate ja avalikkuse tähelepanu avaliku ruumi võõrkeelsetumisele,» rääkis ta. «Hinnangu andmisel lähtub žürii konkursi statuudis seatud tingimustest, aga oma osa on kindlasti žürii liikmete sisetundel. Nimed ei saa ju objektiivselt moodulindi või aptegikalauga mõõta.»

Ilusa olemus

Konkursi statuudi järgi on ilus Eesti ettevõtte- või ärinimi eestikeelne, kõlalt ja kirjapildilt eestipärane, kujundlik ja eristamisvõimeline. Ehedal Eesti ettevõtetel on oma lugu, mis kajastab nimepaneku põhjendust, näiteks seost ettevõtja tegevusvaldkonnaga, aja- või kultuurilooaga või ettevõtja endaga.

Žüriis on emakeele seltsi, haridus- ja teadusministeeriumi, keelenõukogu, keeleinspeksiooni, eesti keele instituudi, väike- ja keskmiste ettevõtjate liidu ning emakeeleõpetajate seltsi esindajad.

Killu Mei meenutas, et kõnealus konkursi idee tärkas 2016. aastal kirjanikul ja ühiskonnategelasel Paul-Eerik Rummol, kes algatusmeeskonna koosolekul märkis, et sageli kipuvad ettevõtete nimed olema ebamäärased ega vihja tegevusala kohta, need peaksid aga olema heas eesti keeles ega tohiks riivata keskmist maitset.

Tol aastal emakeele seltsi eestvedamisel alanud konkursi sujuks ja nõnda sündis otsus seda jätkata.

«Osalemiseks saab ettevõtte ennast ise üles seada, aga seda võivad teha kõik inimesed, kes märkavad avalikus ruumis mõnd huvitavat ärinime,» lausub Mei ning lisas: «See on kodanikuaktiivsuse ülesnäitamise võimalus. Me ei

näita näpuga kehvade nimevalikute peale, küll aga tunnustame toredamaid eestipäraseid valikuid.»

Žürii valib parima mitmes kategoorias, viimasel kahel aastal on lisaks esile toodud ehk ära märgitud teisigi nimesid. Oktoobris peetaval ettevõtlusnädalal avalikustavad korraldajad tulemused, annavad tagasisidet ning põhjendavad oma valikuid. Ühtlasi jagatakse auhindu.

2017. aastal võitis teeninduse kategoorias Viljandis tegutsev vinoteek Mulks. Selle omanik Villem Varik ütles, et niisugune tunnustus tuli täiesti ootamatult, sest tema ise nime konkursile ei saanud, vaid seda tegi keeleinspeksiooni peadirektor Ilmar Tomusk (pildil).

«Ta oli meie juurest mööda kändinud ja nime märganud,» rääkis Varik. «Ma isegi ei teadnud kõnealus konkursist midagi.»

Nagu omanik selgitas, mõles nime Mulks välja tema hea sõber, praegu emapuhkusel olev Viljandi kunstikooli juht Kadri Kallast ning teisi tõsiselt võetavaid nimekandidaate polnudki.

«Sõnal «mulks» on mitu tähendust: kas inglise keeles mulgid või lonksuga seoses mulks, mulksuma,» tähendas Varik.

Küsimusele, mis mõtteid Eesti ettevõtete nimed teemas tekitavad, vastas Mulksu omanik, et toidukohtadel

Kolm aastat tagasi võitis nimekonkursi teeninduse kategoorias Viljandi vinoteek Mulks. Selle omanik Villem Varik meenutas, et tunnustus tuli täiesti ootamatult.

hakkavad silma nimed, mis on seotud toiduainetega, alates sparglist ja lõpetades kringliga. «See on täiesti tore, kui pannakse lihtsaid eesti nimesid. Teine lugu on anglismid, need ikka tüütavad ära.»

Aeg, keel ja kombes

Keeleinspeksiooni peadirektor Ilmar Tomusk ütles, et meie nime maailm järgib seda, milline võõrkeel parasjagu domineerib. Nõukogude ajal olid kaupluste nimed ja nimetused kakskeelsed, avalikus ruumis domineeris vene keel. Ta tõi taasiseseisvuse ajast näiteks nime monstroid SovTransAvto, EstPromPribor, EstRõbProm ja RostSelMaš.

«Iseseisvuse taastamisega algas võitlus avaliku ruumi eestikeelsemaks muutmise eest. Vastu võeti ka seadus, mis sätestas, et ärinimed peavad olema eestikeelsed. Ettevõtjad pidid oma ärinime keeleametis kooskõlastama,» kõneles Tomusk. «Ärinime eestikeelsuse nõue tühistati aga juba 1996. aastal põhjendusega, justkui halvendaks see ärikliimat. Vahepeal mõnevõrra eestikeelsemaks muutunud nimemaastikul on venekeelsed nimed asendunud ingliskeelsete või segakeelsetega.»

Tomuski sõnul saadetakse keeleinspeksioonile alataks küsimusi, kas üks või teine võõrkeelne ärinimi on ik-

ka seadusega kooskõlas. Seadus ütleb, et kui liiginime (kohvik, baar, restoran) on eestikeelne, võib ettevõtja kasutada ka võõrkeelset nime. «Kui meil on näiteks O'Malley's Irish Bar, siis see nimi võib olla võõrkeelne, kui ettevõtja on kuskile lisandunud eestikeelse liiginimetuse «baar». Kui on nimi Kaarli Caffee, on vaja lisada eestikeelne «kohvik». Kui on The Crystals of Old City, piisab sellest, kui lisatakse eestikeelne sõna «kristallid». Võõrkeelne nimi jääb aga lisatud eestikeelsest liiginimetusest hoolimata domineerima. Eestikeelne liiginime ei pea olema nime osa, see ei pea olema võõrkeelsega sama kujundusega,» selgitas Tomusk ning mainis veel, et leidub ka segakeelseid moodustisi nagu «salong-boutique», «hotell-boutique», «küüne boutique», «padja boutique», «moe boutique», «kunsti boutique» või «Marta boutique».

«Omaette teema on ettevõtmiste nimega, näiteks Tallinn International Horse Show või Tallinn Restaurant Week,» nentis Tomusk. «Sellised nimed on tihti kaubamärgina registreeritud ning kehtivate seaduste alusel polegi võimalik siis eestikeelset tõlgendada, vähemalt sellisel moel, et see ka tänavapildis domineerivate võõrkeelsete plakatite kõrval silma paistaks.»

Nagu keeleinspeksiooni

KONKURSS

Kevadel alanud konkurs «Ehe Eesti - Eesti ettevõttele eesti nimi 2020» kestab sügiseni.

- Võistlus oli plaanis välja kuulutada emakeelepäeval, 14. märtsil, kuid lükkus eriolukorra tõttu paar nädalat edasi. Tähtpäev saabub 15. septembril ning parimad kuulutatakse välja oktoobris.
- Osalemiseks saab kandidaate üles seada veebiadressil bit.ly/EheEesti2020.
- Võistlust korraldab emakeele selts koostöös haridus- ja teadusministeeriumi, keelenõukogu, keeleinspeksiooni ning väike- ja keskmiste ettevõtjate liiduga.

Allikas: emakeele selts

PARIMAD

2016. aastal osales konkursil «Ehe Eesti - Eesti ettevõttele eesti nimi» 35, 2017. aastal 27, 2018. aastal 35 ja 2019. aastal 25 nime.

- Tootmise kategooria võitja: osaühing Päeva-poe (2019)
- Tööstuse kategooria võitjad: osaühing Vaikelu (2018), osaühing Hiire Önn (2017), Puupagana osaühing (2016)
- Haridus- ja kultuuriasutuste kategooria võitja: osaühing Kännimees (2019)
- Teeninduse kategooria võitjad: osaühing Neljakk (2019), osaühing Teravik (2018), vinoteek Mulks (2017), Valge Klaar (2016)
- Vabaühenduste kategooria võitjad: mittetulundusühing Vaimupuu (2019), mittetulundusühing Sõsarõ (2018), Ajapaik (2017), Sõltumatu Tantsu Lava (2016)
- Aasta uustulnuka kategooria võitjad: osaühing Viljahunt (2019), osaühing Meelekoda (2018), mittetulundusühing Rabarber (2017), osaühing Tulõtungal (2016).

Allikas: emakeele selts